

POSUDEK

oponenta bakalářské práce

Studentka: Kateřina Vojtová

Název bakalářské práce: Možnosti dalšího životního uplatnění dětí z dětských domovů

Oponentka: Mgr. Tereza Cimrmannová, Ph.D.

Předloženou bakalářskou práci tvoří šedesát stran autorského textu, tj. čtyři hlavní kapitoly. Práce je doplněna seznamem zkratk a vhodně volenými přílohami. Studentka zvolila na bakalářskou práci obtížné, ale potřebné téma. Vycházela z vlastní (jak dlouhé?) praxe v dětském domově.

Cíle práce jsou formulovány přijatelně, hlavní kapitoly práce řazeny logicky. U kapitoly tři bude záležet, nakolik ji autorka dokázala propojit s problematikou dětských domovů (aby text zůstal celistvý). Některé dílčí kapitoly by bylo vhodnější zařadit jinam (např. 1.4 jako 1.3.1), jiné kapitoly jinak pojmenovat (nezačínat „Jakým ...?“ – 1.6 nebo „Komu ...?“), protože odborná práce nemá činit dojem příručky. Úvod práce je kultivovaný, jen by bylo vhodnější užívat aktuálnější zdroje. Dělení druhů náhradní rodinné péče je částečně chybné, navíc Klokánek není obecným typem NRP (jde o tzv. zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc dle zákona o sociálně právní ochraně dětí). Otázkou je, nakolik text práce odpovídá jejímu názvu, termín „životní uplatnění“ je zavádějící.

V první kapitole autorka mapuje problematiku dětských domovů rodinného typu. Text je zdařilý, drobnějším nedostatkem je stylizace textu tak, jako by šlo o studentské výpisky (1.1 aj.) – odborný text je vhodnější kompilovat tematicky (ne dle autorů). Chybou kap. 1.2.1 je citování ze sekundárních zdrojů, proč necitovat přímo z textu úmluv? Kapitulu vhodně ilustruje kap. 1.7, v níž studentka popisuje vybrané aspekty konkrétního dětského domova. Ve druhé kapitole jsou správně vymezeny domy na půl cesty jako služby sociální péče. Kapitola je hodně stručná, ale ničemu to nevadí, naopak. Ve třetí kapitole autorka popisuje psychický vývoj a socializaci adolescentů v různých rovinách (neurologické, kognitivní, emoční atd.). Důležité, avšak nedopracované, jsou pasáže o vztazích s biologickou rodinou. Přitom se jedná o téma určující vzhledem k zaměření bakalářské práce. Zdařilá je podkapitola 3.5.4 o vztazích s vrstevníky (s výjimkou zastaralé informace o zahajování sexuálního života – zde nelze citovat zdroj z roku 1999).

Čtvrtá kapitola je zaměřena empiricky (bylo by vhodnější nazvat ji konkrétně, ne „Praktická část“). Kapitola prokazuje snahu autorky hlouběji proniknout do tématu a pečlivě prezentovat svá zjištění a postřehy. Po metodologické stránce jsou zde ale nedostatky. Tou hlavní je zcela chybná volba metody (kvantitativní metoda pro pouhých šest respondentů) a absence jakýchkoli hypotéz. Případové studie v dalším textu jsou vzhledem k tématu přínosnější. Nepřípustné na poli sociální práce jsou některé hodnotící formulace: „bezproblémová dívka“, „bezproblémové chování“ ... do anamnézy patří popis konkrétních projevů klienta bez hodnocení sociálního pracovníka. Jaký smysl má první věta kazuistiky: „Tereza je romského původu ...“? Za etické se pokládá uvedení konkrétních problémů (např. života ve vyloučené lokalitě), nikoli etnických nebo jiných charakteristik, které obecně nemohou být považovány za problém.

Postrádám patřičnou strukturu obou šetření (cíle a úkoly, metody, metodika ... a hlavně diskusi). V diskusi by autorka měla komparovat teorii s praktickou částí a text doplnit vlastními nápady a komentáři. Tím by se práce stala ucelenější a vytvořil by se prostor na prezentaci některých vědeckých souvislostí vhodných k tématu (např. souvislost odchodu z dětských domovů a prostituce – náznak je v kazuistice, zajímavé postřehy také v Závěru). Z šetření vyplývá, že velká část dětí neplánuje žít v domovech na půl cesty, případně že z nich předčasně odchází. Proč tomu tak je? Vhodnější metoda by umožnila vypátrat odpovědi na naznačené otázky.

Počet užitých zdrojů je postačující. Přínosem by bylo užití vyššího počtu studií zaměřených na otázky odchodu dětí z ústavních zařízení. Práce se zdroji je místy nepřesná, ale vzhledem k užití zdrojů korektní. Bibliografický zápis by měl být jednotnější (přímé citace jsou místy obtížně rozpoznatelné od parafrází). Internetové odkazy není třeba kopírovat přímo do textu (značí se nejlépe jednotně s psanými zdroji, odkaz se umísťuje až do seznamu zdrojů). Elektronickým zdrojům v soupisu chybí povinné údaje. Po jazykové stránce je práce na velmi slušné úrovni (pravopisné chyby jsou ojedinělé – v oblasti užívání velkých a malých písmen).

Závěr:

Bakalářskou práci Kateřiny Vojtové vnímám jako velmi dobrou. Vzhledem k obtížnosti tématu by byla žádoucí hlubší analýza problému, včetně využití řady existujících expertíz. Téma je vhodnější na magisterskou práci. V praktické části textu studentka prezentovala zajímavé postřehy, metodologické zakotvení je ale slabé (chybná volba metody, absence hypotéz, struktury, diskuse). Teoretická část práce lépe odpovídá požadavkům na bakalářskou práci.

Smyslem výše uvedeného výčtu chyb je prevence jejich opakování v budoucích textech. Studentka má bezpochyby vysoký potenciál kvalitně psát, stačí se jen vyvarovat některých nedostatků.

Navrhovaný stupeň hodnocení: velmi dobře

Otázky k obhajobě:

1. Na s. 44 píšete o potřebě člověka znát svoji minulost a biologické kořeny. Popište roli sociálního pracovníka vzhledem k hledání těchto kořenů? Co může udělat nebo doporučit?
2. V jakých institucích působí sociální pracovníci, s nimiž se dítě žijící v dětském domově postupně setkala a může se na ně zpětně obracet?

V Praze dne 18. května 2015

T. Cimrmannová

